

“INNOVATIE IS GESTUURD TOEVAL”

Waterprijs belemmering voor bedrijven?

Wordt of is water nu wel of niet de duurste nutsvoorziening voor bedrijven? En zijn Nederlandse (water)bedrijven innovatief of rusten ze op hun lauweren? Die vragen stonden op 10 november centraal tijdens het congres van Water Quality Europe, dat traditiegetrouw in Figli in Zeist plaatsvond. Eenduidige antwoorden op de gestelde vragen kwamen er niet. De meningen liepen uiteen. Zo stelde de één dat de kostprijs van water (goedkoop, goed, voldoende aanwezig) geen belemmering voor een succesvolle bedrijfsvoering is, terwijl de ander veel geld en moeite spendeert aan een eigen watervoorziening. Ook de regelgeving wordt verschillend ondergaan. “Star” volgens Henk Brons van VEMW. “Geen belemmering voor innovaties” volgens Cees Buisman van Wetsus.

Het water wordt duurder, eigen winningen worden aan banden gelegd en aan geloosd afvalwater worden steeds strengere eisen gesteld. Redenen voor bedrijven om hun watergebruik onder de loep te nemen. Kan water opnieuw gebruikt worden? Kan op het watergebruik bespaard worden? Wat moet er met het afvalwater gebeuren? Cees Buisman, hoogleraar aan de universiteit van Wageningen, betoogde dat innovaties in het algemeen een lange weg afleggen van het laboratorium naar de praktijk. Hij stelde dat 15 jaar een gebruikelijke termijn is. Een innovatie is volgens hem een met succes toegepaste uitvinding. Als voorbeeld voor de watersector noemde hij de UASB-reactor (afvalwaterzuivering) van Gatze Lettinga. Deze was op zoek naar iets anders, maar stootte bij toeval op korrels bacteriën. In plaats van deze weg te gooien ging hij door en ontwikkelde een efficiënte zuiverings-techniek. Verder betoogde Buisman dat de technisch superieure techniek niet altijd een succes op de markt wordt.

Henk Brons, voorzitter van de VEMW, ziet de overheid als een beperkende factor voor de ontwikkeling van bedrijven. Starre regelgeving dwingt bedrijven de zuivering van afvalwater door de waterschappen te laten doen, die inefficiënt werken volgens hem. In de nieuwe, nog op te stellen integrale waterwet zou dat anders moeten, aldus Brons.

Marco Mensink, secretaris van de branchevereniging papierproducenten (KVNP), was aanzienlijk positiever. Niet dat de overheid alles goed doet, maar klagen werkt contra-productief, meent Mensink. Door op het hoofdkwartier van een multinational te klagen over de Nederlandse regelgeving zal dat

bedrijf geneigd zijn Nederlandse vestigingen te sluiten of nieuwe vestigingen elders te bouwen. Je moet de sterke punten van Nederland voor het voetlicht brengen, en die zijn er genoeg, betoogde Mensink. Verder betoogde hij dat Nederlandse papierindustrie veel moet innoveren. Het gaat nu goed, maar om in 2020 nog te bestaan is deze innovatie noodzakelijk.

Leendert van Damme van het ministerie van Economische Zaken is bezig met een inventarisatie van de Nederlandse watersector. Is deze sector nu zo innovatief als sommigen menen? In maart volgend jaar wil hij een antwoord op die vraag hebben. Belangrijk, ook voor bedrijven, want in Europees verband is veel subsidie te krijgen. Als de Nederlandse watersector een speerpunt blijkt te zijn, kan de Nederlandse overheid misschien een rol spelen bij het krijgen van die subsidies.

Andreas Giessen (Aqua Nederland / NCC) vroeg zich in eerste instantie af of innovaties wel noodzakelijk zijn voor bedrijven. Er is tenslotte goed en goedkoop water. Maar andere trends (lozingseisen, langzaam maar zekere strengere eisen) maken hergebruik van water wel lonend. Toch gebeurt dat nog niet veel. Of wel? Giessen stelde dat er genoeg projecten zijn, maar dat die niet genoeg belicht worden. Bovendien staan veel bedrijven toch nog wat huiverig tegenover processen die niet tot hun kerntaken behoren.

Diosynth is één van die bedrijven die water (gedeeltelijk) opnieuw gebruiken. Joa Brouwer gaf een genuanceerd beeld van zijn zuiveringsinstallatie en de overwegingen die hieraan ten grondslag lagen. Uit zijn verhaal

kwam naar voren dat adviesbureau's wat laconiek zijn over de kosten van onderhoud en het in bedrijf houden van een zuiveringsinstallatie. De grote kosten liggen volgens Brouwer inderdaad in eerste instantie bij de aanleg van de installatie, maar daar houdt het niet mee op. Zeker bij complexe afvalwaterstromen is een goed onderhoudsschema noodzakelijk. Hierdoor ligt het moment waarop echt op kosten bespaard wordt, vaak later dan aanvankelijk berekend.

Siebe de Groot van DOC Kaas uit Hoogeveen kwam ook met een praktijkvoorbeeld van hergebruik van water. Bij de kaasproductie ontstaat voor elke liter melk die wordt binnengebracht 1,1 liter afvalwater. DOC wilde zelfvoorzienend worden en geen drinkwater meer inkopen voor de productie. Dat is gelukt: voor elke liter melk die nu wordt gebruikt, ontstaat 0,6 liter afvalwater. Het bedrijf heeft nog wel een contract met WMD voor de levering van drinkwater op stille dagen.

De laatste spreker van het middagprogramma was Joost Maas, directeur van Samen Stromen, het samenwerkingsverband van TWM en Waterschap De Dommel. Samen Stromen (zie ook H₂O nummer 22, pag. 40) produceert proceswater uit afvalwater van het waterschap, dat naar geselecteerde bedrijven gaat. Hoewel Maas één van de jongste sprekers was, sprak hij zijn zorg uit over het gebrek aan instroom van jonge mensen in de watersector. De gemiddelde leeftijd is nu 47 jaar. Doordat er ook steeds minder technische studenten komen, wordt de instroom van jong talent in de toekomst ongewis. Om het innovatieve karakter van de watersector, dat er volgens Maas wel degelijk is, te behouden, moet de branche goede reclame voor zichzelf maken en de nadruk op de mogelijkheden leggen.

Een duidelijke conclusie viel aan het eind van de dag niet te trekken. Dat de Nederlandse watersector in het verleden innovatief was is zeker, maar de huidige stand van zaken is minder duidelijk. Ook de rol van de overheid staat ter discussie. Moeten de regels soepeler of worden bedrijven juist innovatief door strenge regels? Dagvoorzitter Henk de Kraa (Evides) en Cees Buisman kwamen er in hun slotoverweging niet echt uit. Volgens Buisman is de Nederlandse regelgeving geen belemmering voor innovaties. Of dat in de praktijk hetzelfde is als een stimulans voor innovatieve vindingen moet de toekomst uitwijzen. ■